

Нови видове пеперуди за фауната на България, събирани през 1928 до 1931 год.

Отъ Кр. Тулешковъ.

Für die Schmetterlingsfauna Bulgariens neue Arten gesammelt von 1928 bis 1931.

von Kr. Tuleschkow, Sofia

Презъ последнитѣ четири години, покрай множеството екскурзии, които направихъ изъ околноститѣ на Търново, Али-Ботушъ пл., западна Стара пл., резултатитѣ отъ които публикувахъ своевременно, имахъ случай да екскурзирамъ, съ цель да събирамъ материалъ по пеперудната фауна, и изъ централна Стара пл., Рила пл., Странджа пл., Лонгоза, Витоша пл., Кресненското дефиле и Бѣласица пл.. Особено въ последнитѣ две мѣста, т. е. Кресненското дефиле и Бѣласица пл. имахъ случай да екскурзирамъ нѣколкократно презъ пролѣтния и лѣтния сезони на 1929, 1930 и 1931 г. и да събера значително количество материалъ. Тѣй като по пеперудната фауна на Кресненското дефиле, Бѣласица пл., централенъ Балканъ, Странджа пл. и Витоша има вече печатани трудове отъ нашитѣ ентомолози г-да Д-ръ Ив. Бурешъ, Ал. К. Дрѣновски и Д. Илчевъ, то азъ не намѣрихъ за необходимо чрезъ специални приноси да правя допълнения къмъ съществуващитѣ вече данни, а въ настоящия си приносъ се задоволявамъ да дамъ мѣсто само на ония видове, уловени отъ менъ въ интервала отъ 1928 до 1931 година, които сж нови за пеперудната фауна на България. Тукъ давамъ и описанието на два нови подвидове, именно: *Lycaena orbitulus rebeli* ssp. n. и *Agrotis lucerneae bureschi* ssp. n.

Нѣкои отъ тукъ публикуванитѣ видове сж опредѣлени отъ г-дата специалисти-лепидоптеролози Prof. D-r H. Rebel въ Виена, Capt. Edw. Meyrick въ Лондонъ и С. Schawerda въ Виена, на които дължа да изкажа моята благодарностъ за услугитѣ. Тукъ дължа да изкажа благодарността си и на г. Д-ръ Ив. Бурешъ за оказаното ми отъ него съдействие въ работата.

*** *Lycaena orbitulus rebeli* ssp. n. (581).

По самото било на пл. Али-Ботушъ, между върховетъ Царевъ вр. (2200) и Али-Ботушъ (2100), както и по самитъ тия върхове презъ лѣтото на 1930 на 29. и 30. VII. можахъ да събера 7 ♂♂ и 3 ♀♀ екземпляри отъ *Lycaena orbitulus* Grun. Поради бързото разработване и публикуване на събрания материалъ, както азъ, тъй и известния нашъ лепидоптерологъ г. Ал. К. Дръновски, публикувахме материала отъ въпросния видъ като *Lycaena orbitulus* var. *dardanus* Frr., който освенъ отъ М. Азия и Армения бѣ съобщенъ и отъ юж. Испания и Далмация. Наистина, въ своята студия върху пеперудната фауна на Балканскитъ страни (Rbl. II. p. 183), Prof. Rebel, разглеждайки вида по екземпляри отъ Далмация, пише, че тѣзи сж по всичко по-близки до var. *dardanus* Frr., отколкото до алпийския *orbitulus* Grun., но, поради липса на достатъчно материалъ, въпроса остана неразрешенъ окончателно. Въ най-новата си работа върху пеперудната фауна на Албания съ огледъ на Македония и Черна Гора, D-r Rebel и H. Zerni (Rebel-Zerni 1931, p. 80) вече по-ясно изказватъ съмнение относно идентичността между нашитъ екземпляри и var. *dardanus*, но пакъ поради липса на материалъ споменатитъ специалисти не сж могли да направятъ по-основни проучвания по въпроса. Тѣй като ние разполагаме съ достатъчно материалъ отъ Али-Ботушъ пл. за насъ задачата бѣ по-лесна. За да може проучването, за по-голѣма сигурностъ, да стане на базата на сравнението, послужихме си съ екземпляритъ (1 ♂ и 1 ♀) отъ *L. orbitulus* Grun., намиращи се въ сбирката на Царския Ест. Ист. Музей, като си доставихме отъ Staudinger & Bang-Haas отъ Дрезденъ други 3 (2 ♂ и 1 ♀) екземпляри *L. orbitulus* изъ Алпитъ и 6 екземпляри (5 ♂♂ и 1 ♀) отъ var. *dardanus* Frr. изъ Мала Азия. Отъ сравнителното проучване съ сигурностъ установихме, че нашитъ екземпляри наистина принадлежатъ къмъ една нова форма, която въ нѣкои отношения е по-близка до алпийския *orbitulus*, а въ друго отношение до малоазийския var. *dardanus* Frr. Тази нова форма си позволявамъ да опиша и наименувамъ въ честъ на най-голѣмия специалистъ по пеперудитъ на Балканския п-въ и на България въ частностъ Prof. D-r H. Rebel, *Lycaena orbitulus rebeli* ssp. n.

За да бжде по-нагледно сравнителното описание на казанитъ 3 близки форми отъ тоя видъ то ще бжде дадено въ три колони.

ssp. orbitulus Prun.

♀ предно крило 13 m.m.; съ разперени крила 24.7 m.m.

♂, предно крило 13 m.m., съ разперени крила 25 m.m.

Основенъ цвѣтъ по горната страна на преднитѣ и задни крила на ♀ бронзово кафявъ. При ♂ цвѣтътъ е нечисто сребристо синкаво-сивъ.

Ресни на двата чифта крила при двата пола бѣли, съ малки (до $\frac{1}{4}$ отъ реснитѣ) тъмнокафяви точици като продължение на жилкитѣ въ основата на реснитѣ, изразени по ясно въ заднитѣ, а по-слабо въ преднитѣ крила.

Външенъ ржбъ на крилата при ♀ очертанъ ясно съ кафява, а при ♂ съ черна линия, която при ♂ се разширява въ маргиналната областъ въ широка тъмна ивица, която заедно съ затъмненото субмаргинално поле заема почти $\frac{1}{4}$ отъ крилото отъ вънъ навътре.

Предно крило, на горната страна черното полулунно петно въ външния край на дискалната клетка продъл-

ssp. dardanus Frr.

♀ съ предно крило 11.7 m.m. а съ разперени крила 22 $\frac{1}{2}$ m.m.

♂ предно крило 11—12 m.m. а съ разперени крила 22—24 m.m.

Основенъ цвѣтъ по-свѣтло кафявъ съ бѣлосинкаво разсвѣтление особено между жилкитѣ. При ♂ чисто сребристъ съ отенкъ на синкаво.

Реснитѣ като у *orbitulus*.

Като при *orbitulus*; при ♂ тъмната ивица въ субмаргинального поле неравномерно, предкъсната съ свѣтли ивици, сравнително много по-тъсна отъ ивицата при *orbitulus*.

Полулунно дискално петно по-едро, ясно бѣло ограничено, продълговато, съ заострени два

ssp. rebeli m.

♀ дѣсно предно крило 13 m.m. съ разперени крила 22.5—24 m.m.

♂ дѣсно предно крило 12.5—13 m.m., съ разперени крила 24—25 m.m.

Основенъ цвѣтъ на гор. стр. на пр. и зад. крила на ♀ тъмно бронзово кафявъ къмъ черъ. При ♂ съвсемъ нечисто сребристо сиво-синкавъ съ преобладания на тъмно до черно.

Ресни при ♀ повече, а при ♂ по-малко нечисто бѣли. По самия външенъ край сиво-кафяво оцвѣтени. Точицитѣ въ основата на реснитѣ по-ясни въ заднитѣ, а по-малки въ преднитѣ крила.

Очертанието на външния ржбъ на крилото много тъмно, при ♂ до черено, съ тенденция на размитостъ както къмъ реснитѣ, тъй и къмъ вътрешната страна на крилото. Заедно съ силното затъмнение въ субмаргин. поле обхваща повече отъ $\frac{1}{3}$ на крилата отъ вънъ навътре.

Полулунно дискално петно много голѣмо, има тригълна форма съ основата къмъ корена на крилото,

говато, ясно очертано, сравнително малко, едва видимо бѣло очертано.

Основенъ цвѣтъ на *долната страна* на *предното крило* на ♀ свѣтло-пепелявъ съ синкавъ отенъкъ на предъ и кафявъ къмъ задната половина, при ♂ пепеляво сивъ съ кафявъ отенъкъ. Къмъ задната половина, а къмъ основата на крилото синкаво.

Непосредствено до *saup-a* на предното крило тънкийтъ полулунни петна сж на брой 7 и тънки линейвидни, а къмъ арех-а почти изчезватъ, а полулунниятъ петна, които ги ограждатъ отъ вътрешната страна, ясно очертани по форма, тънки въ видъ на джгички стреловидно заострени на изпъкналата страна. Къмъ арех-а постепенно се губятъ.

Редътъ отъ черни точки по долната страна на предниятъ крила 7 на брой ясно бѣло очертани въ джга

края, а напредъ се очертава връхъ.

Долна страна на пр. крило при ♀ почти монотонно свѣтло пепеляво съ бежово-кафявъ отенъкъ въ дискалната област навътре и назадъ, и свѣтло до бѣло къмъ *saup-a*. При ♂ сжщо, само че цвѣтътъ е по-не-чисто пепеляво-сивъ, а къмъ *saup-a* синкавъ.

Полулунниятъ петънца ясно очертани, тънки, джговидни, изострени стреловидно въ изпъкналата частъ, къмъ арех-а съвсемъ изтъняватъ, но запазватъ ясно формата си и слабо бѣлитъ си очертания.

неясни контури, тенденция на размиване. Бѣлото очертание слабо забележимо само въ задниятъ крила на двата пола.

Долната страна на пр. крило на ♀ монотонно нечисто сиво-пепелява съ примесъ отъ сиво-пепеляво, къмъ *saup-a* пепеляво расвѣтленъ. При ♂ по-свѣтло-сиво пепелявъ до синкаво по жилкитъ, и расвѣтленъ до нечисто бѣлъ къмъ *saup-a*. Въ *basis-a* синкаво-сиво.

Полулунниятъ петна при *saup-a* голѣми, широки колкото клеткитъ, съ почти квадратна форма, неясни бѣли очертания, неопредѣлени размити контури, образуваатъ широка въ основата си ивица, прекъсвана отъ посвѣтитъ жилки, последниятъ 3 точки къмъ арех-а изтъняватъ и добиватъ слабо джговидна форма. Точкитъ въ вдлъбнатата имъ страна и къмъ *saup-a* слабо изразени, а околоврѣстъ само нечисто сиво-бѣло расвѣтлени.

Чернитъ точки по-едри, съ размити контури, сиво-бѣло ограничени, при петата точка, която е най-едрата,

Контури ясни.

изгънкнала навънъ и при петата точка пречупена подъ жгълъ 120° надолу. Последнитѣ две точки по-дребни, понѣкога почти слѣти въ едно.

Дискално черно петно неправилно елиптично и бѣло очертано, добре очертани контури.

Базални черни съ бѣла ивица ограничени точки обикновено две, а понѣкога една и то по-често раздѣлени на две малки точки.

Основенъ цвѣтъ на задното крило отъ долната страна въ коренната и срѣдна областъ кафявъ съ по-слаби или по-силненъ нечисто пепелявъ оттенкъ. Отъ очнитѣ точки до *Saup-a* бѣлъ, ясно разграниченъ отъ кафявото вътрешно поле. Къмъ корена на крилото и задния ржбъ съ тъмно синъ отенкъ.

Полулуноно петно въ външния ржбъ на задното крило въ клетка 2 голѣмо-оранжево, въ кл. 1-а и 1-в. по-слабо, въ клетка 3 сжщо слабо оранжево. Въ останалитѣ клетки иматъ

Дискално черно петно като при *orbitulus*.

Базални черни точки по-силно или по-слабо изразени, а понѣкога дори липсватъ (въ 1 ♀ екз.). Обикновено по-ясно изразена само една.

Цвѣтътъ къмъ корена и срѣдата пепеляво-кафявъ. Отъ очнитѣ точки къмъ *Saup-a* почти чисто бѣло, ясно ограничено отъ цвѣта на останалата частъ. Къмъ корена и задния ржбъ пепеляво синъ.

Полулуунитѣ петна като при *L. orbitulus*.

пречупени надъ 120°. Последнитѣ две точки сжщо най-малки и много често почти слѣти.

Дискално петно много едро, съ сравнително по-размити контури, почти кржгло по форма и съ тѣсно бѣло ограничаващо го поле.

Базални черни точки сжщо като при другитѣ две форми, само че контуритѣ имъ по-неясни.

Основния цвѣтъ къмъ корена и въ срѣдата на долн. страна на зад. крило и въ двата пола бронзовъ и съ златистъ отблѣсъкъ. При ♀ този цвѣтъ преобладава до външния ржбъ съ по-слаби бѣли петна по *Saup-a*. При ♂ до *Saup-a* има неясно очертана бѣла ивица, прекжсвана отъ разсвѣтлено кафяви ивици по жилкитѣ и самия ржбъ на крилото.

Полулуноно петно до външния ржбъ на долната страна на задното крило въ клетка 2 най-голѣмо и оранжево червено, въ кл. 1 а и 1 б по-слабо, въ кл. 3 оранжево-черве-

само тъмно-кафяви слаби очертания и точки безъ оранжеви петна.

Очните точки, силно бѣло обкръжени, сж доста слабо изразени, но обикновено сж видими въ всички клетки, най-слабо въ клетка 5.

Дискално петно едро, бѣло, понѣкога съ една забележима черна рѣзка въ срѣдата отъ предъ назадъ.

Отъ базалнитѣ точки най-добре личи първата, останалитѣ 3 обикновено слаби или нѣкои отъ тѣхъ изчезватъ.

Очни черни точки сжщо бѣло ограничени, най-ясни въ клетки 6 и 7, понѣкога петното въ клетка 5 липсва.

Като при *orbitulus*, следи отъ черната рѣзка рѣдко се забелязватъ.

ното липсва, сжщо и въ останалитѣ клетки. Черно-кафявитѣ джгички и точки по-неясни, сжщо и ограждащото ги поле по-нечисто до сиво, неопредѣлено по очертания, дори липсва.

Очни черни точки най-ясни въ кл. 6 и 7, слаби въ клетка 2 и 3, а въ кл. 4 и 5 липсватъ, като понѣкога (въ 1 ♂ екз.), има следи отъ него въ клетка 4.

Дискално петно голѣмо, съ неправилна тригълна или петогълна форма, съ върха навънъ, почти бѣло оцвѣтено, черната срѣдна рѣзка въ повечето случаи ясно очертана.

Първата базална точка ясно бѣло ограничена, втората слаба, третата липсва, а четвъртата обикновено като втората.

Отъ казаното до тука може да се забележи, че нашия *ssp. rebeli* m. въ известно отношение, напр. по цвѣта на крилата и петната по тѣхъ, по реснитѣ, повече прилича на една меланистична форма отъ алийския *L. orbitulus* Grun., а въ друго отношение, напримѣръ по очнитѣ петна на долната страна на заднитѣ крила и пр. повече се приближава къмъ малоазийския var. *dardanus* Fgr. Отъ дветѣ тия форми, обаче, го отдѣлятъ специфичнитѣ негови отличителни белези, които ясно изпъкватъ още при първъ погледъ.

Deilephila nicaea Prun. (750). — Подъ вр. Гължбакъ (1800 м.) на Бѣласица пл. къмъ 1½ часа следъ полунощъ на 20. срѣщу 21.VII. 1930 год. на свѣтлината на ацетиленовата ми лампа уловихъ единъ екземпляръ отъ тая грамадна вечерница. Прилича много на *D. euphorbiae* L., но е много по-голѣма отъ нея. Дължина на предното крило 46 m.m., а съ разперени крила 98 m.m. По описанието въ Seitz II p. 256 отговаря на типичната *nicaea* Prun. Бѣласица е единственото находище на този видъ на Балканския п-въ. Общото разпространение обхваща Испания, юж. Франция, Италия и Транскаспия, а съ нѣкои вариетети въ сев.-западна Африка, полуостровъ Кримъ и северо-зап. Индия. Медитерански видъ.

Ochrostigma melagona Bkh. (837). — На Бѣласица пл. надъ Петричъ на 900 м. вис. уловихъ единъ екземпляръ на лампа на 22.VII. 1930 год. Въ сравнение съ изображенията въ Spuler и Seitz нашиятъ екземпляръ въ основния си цвѣтъ клони къмъ тъмно сиво-кафявъ, а цвѣтътъ на очертанията и напрѣчнитѣ зигзаговидни линии и апикалното петно къмъ черно. Дължина на предното крило 17 m.m., а съ разперени крила 34 m.m. Срѣща се въ изт. Франция, Белгия, Германия, Чехия, Унгария и Буковина.

*** *Agrotis lucerneae bureschi* n. ssp. (1259). — На билото на Бѣласица пл. подъ вр. Гължбакъ (1800 м.) уловихъ презъ нощенъ ловъ на 21.VII. 1930 год. два екземпляра, а на 9.VII. 1931 на Западния балканъ подъ вр. Мартинова чука (1800 м.) още единъ екземпляръ отъ тази форма на *Agrot. lucerneae* L. Изпратихме 1 ♀ екз. на проф. Rebel въ Виена за опредѣление и той го опредѣли като „*Agrotis lucerneae*, noch dunkler als var. *renigera* Steph. von England“. По късно сж-щиятъ ♀ екземпляръ изпратихме и на специалиста по групата Agrotinae лепидоптеролога Corti въ Швейцария. И той намѣри, че въ случая имаме една нова форма на *Agr. lucerneae* L., тъй като той въ голѣмитѣ си серии отъ *Agrotis* и специално *Agr. lucerneae* L. не е видѣлъ другъ тъй черъ обектъ, като се изключи *Agr. lucerneae* v. *renigera* Sreph. отъ Англия. Следъ като прегледахъ описанията на всички до сега известни форми на *Agr. lucerneae* L., рискувамъ да опиша тази нова форма и си позволявамъ да я наименувамъ въ честь на г-нъ д-ръ Бурешъ, директоръ на Научнитѣ Институти на Н. В. Царя; *Agrotis lucerneae* ssp. *bureschi* n.

Описание: Дължина на предното дѣсно крило 18 m.m., а съ разперени крила 40 m.m. Предни крила горна страна съ общъ цвѣтъ сиво опушено черъ, съ едва доловимъ отенъкъ на кафяво и съ копринено мазенъ отблѣсъкъ. Реснитѣ съ цвѣта на крилата, пресѣчени съ по-черни снопчета ресни като продължение на жилкитѣ. Цѣлото субмаргинално поле отъ външния рѣбъ до външната напрѣчна връзка почти монотонно черно съ едва забележима презъ него зигзаговидна ли-

ния. Външната напрѣчна връзка черна, къмъ външната страна съ удвояваща я по-свѣтла ивица, която я прави да изпъква по-ясно. Отъ външната връзка до корена цвѣтътъ е смесъ на жълто-пепеляво съ черно и съ силно преобладание на последното. На този основенъ фонъ ясно изпъкватъ широката и съ размити контури черна напрѣчна сѣнка и вътрешната напрѣчна зигзаговидна линия, която къмъ корена на крилото е придружена отъ по-свѣтла ивица, правяща я да изпъква по-ясно. Базалната линия съ по-свѣтла ивица навънъ. Следи отъ бжбрековидното петно едва личатъ въ черната напрѣчна сѣнка, а кржгло петно почти не личи на фона на дискалното поле. Бѣли точки на предния ржбъ почти не се забелязватъ. Нѣколко черни петна ясно личатъ при края на напрѣчните линии и напрѣчната сѣнка на предния ржбъ.

Горната страна на задното крило въ основата тъмно-пепеляво, постепенно потъмнява и отъ половината на крилото навънъ е черно. Реснитѣ въ основата си охрени съ по-тъмна раздѣлителна линия, а навънъ отъ нея по свѣтли до бѣли до самия край. Блѣсъкътъ като на предното крило.

Долна страна на предното крило пепеляво черна къмъ корена, а напредъ по-свѣтла. По жилкитѣ къмъ външния ржбъ съ кафяви люспици. Доста ясно личи напрѣчна черна линия, отговаряща на външната зигзаговидна линия.

Долна страна на задното крило къмъ корена по свѣтло до пепеляво, къмъ външния ржбъ черно. Ресни по-свѣтли отколкото на горната страна. Отблѣсъкъ коприненъ.

Палпи по външната страна и предния ржбъ пепеляво черни, дълбоко отжтре жълти. Чело и предна частъ на гърдитѣ пепел. черни съ желтеникавъ отенъкъ. Задна половина на гърдитѣ и горна страна на коремчето тъмно пепеляви. Долна страна на гърдитѣ напредъ пепелява, а назадъ по-свѣтла до бѣла. Долна страна на коремчето сиво-бѣла съ желтеникавъ отенъкъ, заденъ край сиво черъ.

Типусътъ е съхраненъ въ сбирката на Цар. Ент. Станция, *cotipus*'а въ частната сбирка на D-r Corti въ Zürich въ Швейцария.

Sesamia cretica Ld. (1926). — Въ Кресненското дефиле при гара Пиринъ (Сали-Ага) въ източното подножие на Малашевска пл. уловихъ единъ екземпляръ на 29.V.1929. Сравненъ съ образитѣ на Seiz, Spuler и Culot показва нѣкои особености. Дължина на пред. крило 14 m.m., а съ разпери крила $31\frac{1}{2}$ m.m. Основниятъ цвѣтъ на изображения въ Culot екземпляръ е жълто кафявъ, а нашия екземпляръ е съ основенъ цвѣтъ жълтъ и съ по-тъменъ охренъ отенъкъ къмъ външния ржбъ и атекса, по жилитѣ има слабо разсвѣтление; реснитѣ сж сиви съ по-жълта раздѣлителна ивица отъ крилото. Задни крила чисто бѣли. Видътъ е разпространенъ въ

Критъ, ср. Италия, Далмация, Корсика, Таурусъ, Сирия, Туркестанъ, Фергана.

Caradrina lenta Tr. (2022) Edw. Meyrick. — Единъ прѣсенъ екземпляръ уловихъ въ Преображенския манастиръ при Търново на 29.VII. 1929 г. Разпространенъ е въ Унгария, Австрия, юж. Тиролъ, Сарепта, централна Азия до Япония.

Hiptelia apfelbecki Rbl. — Det. Schawerda. — Отъ този много рѣдкъ и наскоро описанъ изъ Босна отъ D-г Rebel видъ уловихъ четири екземпляри на Бѣласица пл. надъ Петричъ на 5. VI. 1929 год. презъ нощенъ ловъ. Единъ ♂ екземпляръ изпратихме въ Staudinger & Bang Haas, 2 ♂ ♂ и 1 ♀ сж съхранени въ Царската Ентомологична Станция. Описанието на вида професоръ Ребелъ е направилъ по единъ ♂ и то доста изтритъ екземпляръ, като ♀ екз. изобщо не е ималъ на ржка. По тази причина образа даденъ къмъ описанието е доста несполучливъ. Затова ще дамъ едно кратко описание на вида по нашитѣ екземпляри. Дължина на предното крило 17 m.m., а съ разперени крила 35 m.m.. Основенъ цвѣтъ на предното крило кремаво бѣлезникавъ, съ тъмно кафяви единични рѣдко разхвърляни люспи по цѣлото крило. Презъ субмаргиналното поле минава лека, сѣнкоподобна тъмна слабо зигзовидна линия. Външната напрѣчна линия тънка, нишковидна, ясно очертана, почти успоредна на външния ржбъ. Бжбрековидно петно слабо очертано, съ по-ясенъ контуръ къмъ външната страна, а къмъ другитѣ страни кунтуритѣ му се губятъ въ основния фонъ. Презъ него минава и напрѣчната добре очертана, широка, кафява сѣнка. Вжтрешна връзка отъ две джги, отъ които задната свършва далечъ навжтре въ крилото близо до края на срѣдната сѣнка. Базалната линия слаба. Външния ржбъ на крилото очертанъ ясно съ тънка, почти черна линейка въ видъ на джгички съ слабо изпъкналата си страна къмъ крилото. Ресни съ цвѣтътъ на крилото, съ осемъ широки тъмни снопчета. Задни крила потъмни. Дискално петно тъмно полулунно, презъ крилото отъ предъ назадъ минава едва видима неясно очертана линия, продължение отъ външната зигзаговидна линия на предното крило.

Женски екземпляръ съ по-тъмно желтъ цвѣтъ на преднитѣ крила. Пипала нишковидни.

До сега известна само отъ Босна (1 екземпляръ) и отъ България въ 4 екземпляра.

Cleophana anatolica Ld. (2202) — Въ Кресненското дефиле при гара Пиринъ (Сали-Ага), както и при гара Генералъ Тодоровъ и надъ Петричъ въ Бѣласица пл. презъ VI. 1929 и 1930 събрахъ десятки екземпляри отъ този видъ. Сравнени съ образитѣ въ Culot (II, pl. 58 fig. 9.), и Seitz (III. Pl. 29, b) нашитѣ екземпляри показватъ общо цвѣтъ на преднитѣ крила въ по тъмно сиво-пепелявъ съ сребристи люспи въ базалната

и субмаргинална области. Централното поле затъмнено и силно стъснено особено въ срѣдната и задна части отъ вдаващитѣ се въ него вжтрешна и външна напрѣчни линии. Бжбрековидно и кржгло петно слабо очертани и притиснати въ дветѣ линии и съ тъмно-пепелявъ цвѣтъ. Отенъкътъ на кафяво при образа на *Culot* липсва въ нашитѣ екземпляри. Разпространенъ е въ Италия, България (южната частъ на долината на Струма), о-въ Родосъ, Мала Азия, Туркестанъ.

Cuculia chamomillae Schiff. (2250) — Въ подножието на Бѣласица пл. надъ Петричъ, както и при гара Генералъ Тодоровъ на р. Струма на 5. и 8. V. 1929 год. уловихъ 4 екземпляри на свѣтлината на лампата. Този видъ спада въ групата на *C. umbratica*, отъ която на пръвъ погледъ почти не се различава. По причина на тази голѣма прилика два екземпляри отъ които единиятъ отъ Врана (23. IV. 1911 уловенъ отъ Н. В. Ц. Фердинандъ I), а другиятъ отъ Бургасъ (21. III. 1911 уловилъ Чорбаджиевъ) които сж запазени въ сбиркитѣ на Ц. Ент. Ст. сж били опредѣлени и публикувани като *C. umbratica*. Разликата между двата вида, обаче е доста ясна както въ формата на крилата, тъй и въ тѣхния цвѣтъ. Външния ржбъ на крилото при *C. chamomillae* прави впечатление на по-право отрѣзанъ, затова крилото тукъ изглежда по-широко. Цвѣтътъ е по-тъмно до черно пепелявъ. Жилкитѣ затъмнени въ черни ивици, които пресичатъ външния ржбъ на крилото и достигатъ до края на реснитѣ, когато въ *C. umbratica* тѣзи ивици спиратъ до ржба, безъ да проникватъ въ реснитѣ. Разсвѣтлението въ базалната областъ къмъ предния ржбъ, което е типично за *C. umbratica*, въ *C. chamomillae* липсва. Дължина на предното крило 21 m.m., а съ разперени крила 49 m.m. Разпространенъ е въ срѣдна и южна Европа, южна Скандинавия, Ливландия, Далмация, Сицилия, Корсика, сев. зап. Африка, Канарскитѣ о-ви, Египетъ, Туркестанъ. Медитерански видъ.

Janthinea frivaldszkyi Dup. (2311) — Въ единъ екземпляръ тая красива пеперуда е била уловена въ южна България (безъ точно находище и дата) още въ 1834 год. До сега, обаче, втори доказателственъ екземпляръ не бѣ намиранъ. За нѣкои ентомолози следъ Фривалдски дори е било съмнително находището България, както поради липса на новъ доказателственъ екземпляръ, тъй и поради неточността въ находището и датата на известния екземпляръ. Сто години следъ откриването на първия екземпляръ, обаче, г-нь д-ръ Ив. Бурешъ улови единъ новъ, съвсемъ прѣсенъ екземпляръ въ царската Кричимска курия на 28. V. 1921 год. Този екземпляръ 11 години е стоялъ неопредѣленъ въ сбиркитѣ на Ц. Ент. Станция, и едва презъ тази година, при общата ревизия на цѣлия материалъ отъ нощни пеперуди той биде опредѣленъ. Единствениятъ нашъ екземпляръ отговаря почти на-

пълно на изображението въ Seitz (III. Taf. 50. h) за *cb. viola*. Дължина на предното крило $10\frac{1}{2}$ m.m., а съ разперени крила 20 m.m. Цвѣтътъ на преднитѣ крила тъмно карминовъ съ лилавъ отенѣкъ между *saup*-а и сублириналната напрѣчна линия. Ресни много тъмно-кафяви. Презъ срѣдата на крилото бѣла напрѣчна, стѣснена къмъ предния и заденъ рѣбъ, ивица. Къмъ корена на крилото основния цвѣтъ съ преобладание на тъмно кафяво. Заднитѣ крила съ широкъ бѣлъ напрѣченъ поясъ въ срѣдата, съ коренъ и външна половина тъмно-кафяви съ карминово примесени. Ресни на задното крило напредъ бѣли, къмъ срѣдата карминови, а къмъ задния връхъ тъмно кафяви до черни. Гърдички съ карминово-лилавъ отенѣкъ на тъменъ фонъ. Основната форма по Seitz се различава отъ нашата гореописана както по цвѣтътъ на крилата, който е синкаво виолетовъ, тъй и по-тѣснитѣ бѣли пояси на преднитѣ и задни крила. Разпространенъ е въ южна България, Битиния, Понтусъ, Мала Азия, Армения. Типиченъ ориенталски елементъ.

Heliothis nubigera H. S. (2326) — Единъ екземпляръ отъ този типиченъ медитерански видъ уловихъ въ Кресненското дефиле при гара Пиринъ (Сали-Ага) на 4. V. 1929 год. Отъ изображенията у Seitz, Spuler и Culot показва по охравъ общъ цвѣтъ на пр. крила. Дължина на предното крило 14 m.m., а съ разперени крила 32 m.m. Разпространенъ е въ цѣлата медитеранска зона, както и въ Канарскитѣ острови, южна Русия и Армения.

Psuedophia siriaca Bugn. (2651 bis) — Шесттъ екземпляри отъ този видъ, съ които разполагаме, уловени въ Кресненското дефиле при гара Пиринъ (Сали-Ага) на 4. VI. 1930 год. показватъ значително отклонение въ нѣкои белези както отъ образитѣ въ Culot (II. p. 186, Pl. 74 fig. 12). тъй сжщо и отъ екземпляритѣ (2 екз.) изъ Сирия, които сж запазени въ сбирката на Царския Ест. Историч. Музей. Тѣзи различия правятъ доста съмнителна пълната идентичностъ между новообособения видъ *Ps. siriaca* Bugn. отъ Сирия и нашитѣ екземпляри отъ Кресненското дефиле.

Нашитѣ екземпляри иматъ изобщо основенъ цвѣтъ на преднитѣ криле пепеляво кафявъ, съ рѣдко разхвърлени по цѣлото крило черни люспи, които предаватъ на крилото слабъ отенѣкъ на черно. Външниятъ рѣбъ на преднитѣ крила прави впечатление на по-закръгленъ, докато при *siriaca* той е по-право отрѣзанъ. Вълновидната линия въ субмаргиналната поле въ екземпляритѣ отъ Сирия е по-слабо лжкатушна, по-голѣмъ е предния жбъ, който свършва по-тжпо и съ голѣма черна точка, а назадъ линията продължава слабо вълновидно и завършва близо до задния връхъ. При нашитѣ екземпляри предния жбъ на вълновидната линия е остъръ съ черенъ връхъ, а назадъ се образува втора голѣма джго-

видна извивка съ зигзаговидни очертания. Дължината на предното крило е 18 m.m., а съ разперени крила 38 m.m. По всъква възрастност нашитъ екземпляри ще да принадлежатъ на нѣкоя локална форма отъ вида *Ps. siriaca* Bugn., но поради липсата на по-прѣсенъ материалъ отъ типичната форма сравнителното описание съ сигурностъ не може да се направи. Видътъ *siriaca* е разпространенъ въ Сирия, Армения, Мала-Азия, юж. Русия, Туркестанъ, юж. Испания, Сицилия, Далмация, Арабия, зап. Индия.

Catocala nymphaea Esp. (2697). — Въ село Петрово, въ севернитъ поли на Али-Ботушъ пл. на 17. VI. 1929 г. уловихъ четири екземпляри отъ тоя видъ въ жилището на началника на пограничния подучастъкъ, кацнали по тъмнитъ жгли на стаята и коридора. На Балканския полуостровъ е известна и отъ село Негорци при Гевгелий въ Македония.

Dispassa salicicola Ev. (4692). — Отъ този характеренъ за южно-рускитъ степи (Сарепта) и Армения видъ уловихъ два екземпляра въ Кресненското дефиле при гара Пиринъ (Сали-Ага) на 14. VI. 1930 г., и единъ другъ екземпляръ на сжщото мѣсто на 28. V. 1931 г. Сжщо презъ нощенъ ловъ на лампа уловихъ единъ екземпляръ на 17. VI. 1931 г. и въ Генишъ Ада при гара Корито, Варненско. Дължина на преднитъ крила 10—12 m. m., съ разперени крила 23—27 m. m.. Два ♂♂ екземпляри отъ Кресненското дефиле сж съ по сиво-опушено оцвѣтени крила, а чернитъ точки по тѣхъ по-слабо личатъ, докато третиятъ екземпляръ отъ Кресненското дефиле и тоя отъ Генишъ Ада иматъ по-свѣтълъ кремаво-желтъ цвѣтъ на крилата и тѣлото изобщо, а редицата отъ черни точки по преднитъ крила сж много ясно очертани. Разпространенъ е главно въ южна Русия и Армения. На Балканския полуостровъ е намѣрена и въ южна Македония, северно отъ Солунъ.

Hepialus hecta L. (4743). — Близко при туристическата хижа Юмрукъ-Чалъ подъ върховетъ Ботевъ и Левски на височина около 1500 метра уловихъ 3 ♂♂ екземпляра летящи надвечеръ надъ една изцѣло обрасла съ папратъ полянка на 12. VII. 1928 г. Този видъ е много обикновено явление въ централна и северна Европа, а въ България за сега Централна Стара пл. е единственото находище. Другаде на Балканския полуостровъ не е намиранъ. Разпространенъ е въ сръдна и северна Европа (безъ полярната зона), Финландия и до Япония.

Metzneria metzneriella Stt. (2497). — Det. Edw. Meyrick. — Уловена въ нѣколко екземпляра въ политъ на Бѣласица пл. надъ Петричъ на 8. V. 1929 г.

Depressaria ocellana Fab. (3224). — Det. Edw. Meyrick. — Въ три екземпляра я уловихъ ноше на лампа въ Владайското дефиле надъ с. Княжево въ политъ на Витоша пл. на 28. V. 1929 г.

Coleophora leucapennella Hb. (3708). — Det. Edw. Meyrick. — Надъ Петричъ въ политѣ на Бѣласица пл. уловихъ два екземпляра на лампа на 7. V. 1929 г. Дължина на предното крило $7\frac{1}{2}$ m. m., съ разперени крила 16 m. m. Преднитѣ крила тъмни, до черни, съ чисто бѣла тѣсна ивица по цѣлата дължина на предния ржбъ. Главичка и гърди сребристо бѣли, пипала бѣли. Разпространена въ ср. и южна Европа, Ливландия. Мала-Азия и Туркестанъ.

Lithocolletis platani Stgr. (4166) — Det. Edw. Meyrick. — Въ много голѣмо количество събирахъ тази дребничка и твърде много красива пеперудка, както нощемъ на свѣтлината на лампата, тъй и денемъ по листата на платановитѣ дървета (*Platanus orientalis*) въ Кресненското дефиле при гара Пиринъ и на югъ отъ нея по западния брѣгъ на р. Струма, тъй и въ подножието на Бѣласица пл. до гр. Петричъ, както и въ самия градъ презъ края на май и началото на юний 1929 г. Гжсеничката на тази пеперудка се храни съ листата на платана, които минира. Понѣкога се явява масово, какъвто бѣ случаятъ презъ пролѣтѣта и лѣтото на 1929 г. Тогавѣ тѣ бѣха въ таково голѣмо количество, че рѣдко можеше да се намѣри листъ по грамаднитѣ платани около Сали-Ага въ Кресненското дефиле, който да не бѣ миниранъ отъ гжсеничката на пеперудката. По-пълно проучване фазитѣ на развитието не можахъ да се направятъ. Често въ единъ и сѣщъ ходъ се намирахъ неизлюпени още какавиди, излюпени вече, а до тѣхъ понѣкога наредени въ нѣколко правилни кжси редове едно до друго яйчица, бѣли слабо желтеникави на цвѣтъ и по 10-15 наедно. Презъ следующитѣ 1930 и 1931 г. не констатирахъ, не само масово появяване на вида, но дори не можахъ презъ нѣколкото си екскурзии въ тия мѣста да уловя дори и нѣколко единични екземпляри. Сѣщо и листа минирани не констатирахъ. Изглежда, че вида се появява периодически, както много други видове, които се явяватъ дори вредни при масовото си появяване. Пеперудката е дребна, предно крило 4 m. m., а съ разперени крила 9 m. m. Цвѣтъ оранжево желтъ, съ три сребърни напрѣчни ивици по преднитѣ крилца. Разпространенъ е още въ южна Франция, Италия, Истрия, юженъ Тиролъ, Гърция и Мала-Азия.

Lithocolletis stettinensis Nic. (4189) — Det. Edw. Meyrick. — Два екземпляри въ Кресненското дефиле при гара Пиринъ (Сали-Ага) уловихъ на 28. V. 1929 год. Общъ цвѣтъ на пред. крила златисто-оранжевъ съ силенъ блѣсъкъ, съ три напрѣчни сребърни съ силенъ металенъ блѣсъкъ ивички. Дължина на предното крило 3 m. m., съ разперени крила 7 m. m. Разпространенъ е въ юго-източна Франция, срѣдна Европа, северо-западна Русия.

Opostega mentinella Mn. (4279) — Det. Edw. Meyrick. — Отъ Кресненското дефиле при гара Пиринъ (Сали-Ага) на

лампа на 28. V. 1929. Предни крила чисто бѣли съ силенъ сламенъ блѣсъкъ, а на самия имъ изостренъ преденъ връхъ по една черна точица. Задни крилца сиви, съ слабъ сламенъ желтъ отенкъ. Предно крило 4 m.m., съ разперени крила 9 m.m. Гърдичкитѣ бѣли. Разпространенъ е въ юго-източна Франция и о-въ Корсика.

Tinea granulatella H. S. (4571) — Det. Edw. Meyrick. — Въ два екземпляра я уловихъ на 28. V. 1929 на лампа въ Кресненското дефиле при гара Пиринъ (Сали-Ага). Срѣща се въ срѣдна Италия, юженъ Тиролъ, Унгария, Далмация, Таурусъ, Мала Азия.

Tinea muricolella Fuchs (4572) — Det. Edw. Meyrick. — Отъ този известенъ отъ срѣдна и западна Германия видъ уловихъ на лампа на 28. V. 1929 год. въ Кресненското дефиле при гара Пиринъ два екземпляри.

Lampronia aeneella Hein. (4663) — Det. Edw. Meyrick. — Въ нѣколко екземпляри въ политѣ на Бѣласица пл. надъ Петричъ на лампа на 7. V. 1929. Крилата, както и тѣлото, черни съ силенъ коприненъ блѣсъкъ на оранжево-червено и тъмно зелено. Предно крило 5 m.m., съ разперени крила 11 m.m. Известенъ е отъ Австрия.

ZUSAMMENFASSUNG.

In vorliegendem Beitrag sind 24, für die Schmetterlingsfauna Bulgariens neue Arten, die in den Jahren 1928 bis 1931 an folgenden Fundorten gesammelt sind, erwähnt:

1. Vom Belasitza-Geb.: *Deilephila nicaea* (750), *Ochrostigma melagone* Bkn (837), *Cuculia chamomillae* Schiff. (2250), *Hiptelia apfelbecki* Rbl., *Metzneria metzneriella* Stt. (2497), *Coleophora leucapennella* Hb. (3708), *Lampronia aeneella* Hein. (4663). 2. Aus der Kgl. Fasanerie „Kritschimska-kuria“ bei Plovdiv: *Janthinea frivaldszkyi* Dup. (2311), von Herrn Dr. Iw. Buresch gefunden. 3. Aus der Kresna-Schlucht im Strumathal: *Cleophana anatolica* Ld. (2202), *Sesama cretica* Ld. (1926), *Pseudophia siriaca* Bugn. (2651), *Heliothis nubigera* H. S. (2326), *Dispessa solicicola* Ev. (4692), *Lithocolletis platani* Stgr. (4166), *Lithocolletis stetinensis* Nic. (4189), *Opostega mentinella* Mn. (4279), *Tinea granulatella* H. S. (4571), *Tinea muricolella* Fuchs (4572). 4. Vom Ali-Botusch-Geb. in S. W. Bulgarien: *Catocala nymphaea* Esp. (2697). 5. Aus der Umgebung der Stadt Tirnowo in N. Bulgarien: *Caradrina lenta* Tr. (2022). 6. Vom Zentral-Balkan-Geb.: *Hepialus hecta* L. (4743) und 7. Vom Witoscha-Geb.: *Depressaria ocellana* F. (3224).

Ausser diesen für die Fauna Bulgariens neuen und interessanten Schmetterlingen beschreibt der Verfasser auch zwei für die Wissenschaft neue Subspecies, und zwar:

1. *Agrotis lucerneae bureschi* n. ssp. m.

Fundort: Belassitza-Gebirge (S. W. Bulgarien) auf dem Gipfel Alabak in 1800 m. Höhe, am 21. VII. 1930 in 2 Exemplaren, und im West-Balkan-Geb. auf dem Gipfel Midschur in 1820 m. H., am 1. VII. 1931 in 1 Exemplar beim Lichtnachtfang erbeutet.

Spannweite: 40 mm., Vorderflügelänge 18 mm.

Oberseite dunkelgrau, mit schwachem grauen Anflug. Fransen in derselben Farbe wie die Flügel, auf den Hinterflügeln etwas heller. Das ganze Saumfeld aller Flügel bis zu den äusseren Quer-Streifen fast einfarbig schwarzgrau. Mittelschatten breit, dunkelgrau, mit kaum sichtbaren Spuren von Nierenmackeln; Ringmakel ebenso schwach angedeutet.

Agrotis lucerneae bureschi n. ssp.

Unterseite ebenso sehr dunkel aschgrau, in dem Saumfeld grauschwarz, zu der Wurzel zu heller, bis schmutzig-weiss. Die mittlere Schattenlinie breit und auf allen Flügeln gut ausgeprägt; ebenso die Diskalpunkte der Hinterflügel.

Kopf, Palpen, Stirne, Torax und Abdomen von derselben Farbe wie die Flügel.

Herr Dr. A. Corti (Zürich) dem ich diese neue Form zur Begutachtung eingesendet habe, schreibt darüber: „Mit Ausnahme einer grossen Serie von *Ag. lucerneae* v. *renigera* aus England zeigen alle meine andern *lucerneae*-Formen, von denen ich reichlich Material besitze, in der Tat kein so dunkles Kolorit weder auf der Oberseite noch auf der Unterseite. Wenn also alle, oder die meisten, Ihrer Tiere so sind, so liegt hier m. E. tatsächlich eine gute Variation oder Rasse vor, die verdient beschrieben und benannt zu werden.“

Typen: 1 ♂ und 1 ♀ aus dem Belassitza-Gebirge im Kgl. Naturhistorischen Museum, und 1 Cotype ♀ in der Sammlung des Herrn Dr. A. Corti in Zürich.

Die neue Subspecies ist zu Ehren des Herrn Direktor Dr. Iw. Buresch, Sofia, dem verdienstvollen Forscher der Lepidopterenfauna Bulgariens benannt worden.

2. *Lycaena orbitulus rebeli* n. ssp. m.

Von dieser neuen Subspecies habe ich im Ali-Botusch-Gebirge (1900-2200 m. H.) am 29. VII. 1931 7 ♂ und 3 ♀♀

gesammelt. Im Vergleich mit der alpinen Form *L. orbitulus orbitulus* *Prun* und der kleinasiatischen *L. orbitulus dardanus* *Frr.* zeigen unsere Exemplare beträchtliche Unterschiede und stellen eine neue Form dar, die ich zu Ehren des Prof. Dr. H. Rebel als *var. rebeli* benannt habe.

Spannweite: 22·5 — 25 mm. Vorderflügelänge 13 mm.

Oberseite der Flügel: beim ♀ dunkelbraun bis schwarz; beim ♂ silberig-blaugrau, aber immer dunkler als bei *orbitulus* *Prun* und *dardanus* *Frr.* Beim ♂ das äussere Drittel aller Flügel sehr dunkel bis ganz schwarz. Die Diskalflecke sehr gross, dreieckig, tief schwarz und nur selten weiss umsäumt (nur bei 1 ♂). Fransen weiss, beim ♀ mehr, beim ♂ weniger schmutzigweiss am Rande.

Unterseite der Vorderflügel: beim ♀ eintönig schmutzig-gelbbraun, nach dem Saume zu hell aschgrau; beim ♂ heller aschgrau, nach der Wurzel zu etwas bläulich, am Saume schmutzigweiss. Die Halbmondflecke der äusseren Reihe sind grösser und breiter als bei *dardanus* und *orbitulus*, aber unscharf umgrenzt; sie bilden eine ziemlich breite dunkle, gut ausgeprägte Fleckenreihe vor dem Saum, in welchem auch die 3 Apikalflecke der Vf. gut bemerkbar sind, was bei *orbitulus* nie der Fall ist. Die schwarzen punktförmigen Flecke der Mittelreihe sind beim ♂ und ♀ bedeutend grösser als es dieselben bei *orbitulus* und *dardanus* sind. Ebenso ist der schwarze Diskalfleck der Vf. viel grösser und deutlicher weiss umsäumt.

Unterseite der Hinterflügel: aschgrau mit seidigem Glanze. Die hellen Saumflecke sind viel weniger ausgebildet als bei *orbitulus*, nur die schwach orangefarbenen Halbmondflecke der Zellen 1b und 2 sind stärker ausgeprägt. Die schwarzen Punkte der Mittelreihe in den Zellen 4 und 5 fehlen ganz, oder sind viel schwächer erkennbar als bei *dardanus*. Die hellen Diskalflecke der Hfl. sind gross, dreieckig und fast weiss, mit feinen schwarzen Strichen in der Mitte.

Typen: 2 ♂ ♂ und 1 ♀ in der Sammlung der Kgl. Entomologischen Station in Sofia.

Prof. H. Rebel und Dr. H. Zerny haben zum ersten Mal auf diese besondere Subspecies aufmerksam gemacht, indem sie in ihrer Arbeit: „Die Lepidopterenfauna Albaniens“ (Denkschr. Akad. Wiss. Wien, Bd. 103, 1931) folgendes darüber schrieben: „Es liegen uns nur 2 geflogene ♂ ohne Fühler, die sich durch sehr breitem dunklen Saum der Flügel-Oberseite und sehr dicke dunkle Mittelpunkte auszeichnen vor. Vermutlich eine namensberechtigte Rasse, die wir aber nach dem mangelhaften Material nicht zu benennen wagen“.
